

רום לב

לדבורה כץ

א

מעלית ריקה נפתחה מול חדרי הניתוח והחלה להיסגר שנית, אבל אחד הרופאים שהגיעו אליה הקדים לשים ידו על נורת הדלת. חבריו הביטו אחורנית אל המסדרון. בוא, עולים, קרא אחד מהם.

האיש רם-הקומה שנענה לקריאתו נראה כמי שחש בתוך החבורה הקטנה כבתוך ביתו, מצטרף לעמיתיו באותה שתיקת-רגילות הצומחת משנים רבות של קֶרֶבָה. ריח נעים של סבון רחצה נדף ממנו אחרי המקלחת שבתום הניתוח. על פניו נסוך היה דרך-שגרה חיך אלכסוני יהיר מעט, כיאה למנהל מחלקה. הוא נשען בנינוחות על מעקה הדופן האחורי בעוד הדלת נסגרת, נוטה קדימה ברכינת-הגוף המרושלת שמתירים לעצמם אנשים גדולי מידות. המעלית החלה בדרכה אל הקומה החמישית.

ארבעתם היו עוד צעירים, ומלבדו היו בני פחות מארבעים. ד"ר מיכאל פליישמן היה גאה בצוות המחלקה שלו, שבתקופה זו עמד על ממוצע גילים נמוך עוד יותר בזכות ד"ר פרלמוטר, הסטאז'ר שנספח אליהם. המעלית נפתחה מול המחלקה האורתופדית והם נכנסו משוחחים בקולות רמים, מדהדים במסדרון כמו לפצות על השקט הדרוך השורר תחת מנורות חדר הניתוח, חלוקיהם הפתוחים מתבדרים ברישול גדרני שהיה סימן היכר לצוות המחלקה. "שלום בנותי" קרא פליישמן לעבר דלפק האחיות. הם פנו לעבר מטבח המחלקה. בשעה זו כבר היה חדר-האוכל סגור, ושאריות המזון התפל שהוגש לחולים היו עדיפות על צום עד הערב.

ד"ר סומך פגש ראשון באחראית על המטבח. "נשאר משהו, רותי?"

"יש קצת עוף, אורז ומרק, השיבה. "לך", קולה השתנה בפנותה ביראת-כבוד אל ראש החבורה, "יש גם כוס לבן. בלהה אמרה לשמור לך."

"מה גם לך יש אולקוס?" פני התינוק של פרלמוטר הזדרחו בשקיקה כשהתיישבו ליד השולחן הקטן. "זה כבר הראש-מחלקה השני שאני שומע עליו."

"זה מהתקופה שהייתי ג'וניור אצל רכטמן, רטן פליישמן. "אז עבדו ברצינות, לא כמו היום. למי עוד יש?"

"לשניידמן!" קולו הצוהל של הסטאז'ר העלה עווית קלה בפני המנהל. "קיבלתי פעם בטעות הזמנה פרטית שלו בבית-המרקחת וכמעט... הי, גבי, תשאיר לי קצת עוף."

רגעים אחדים לעסו בדומייה. פליישמן נעץ מבט בוחן בפניו של פרלמוטר. הוא קיווה שיבחר להצטרף למחלקה בתום תקופת הסטאז', אבל הבחור כבר אמר משהו על כוונתו להתמחות בגינקולוגיה. "נו, פרלי, איך אתה נהנה מהאורטופדיה?"

"זיפת!" התכרכמו הפנים העגולים. "אל תיקחו את זה באופן אישי, אבל אני לא מבין למה צריך את כל הטכנאות הזאת מי שהולך לגינקולוגיה. עוד חודש פה ויצטרכו לאשפז אותי בפסיכיאטריה. וייסמן עוד מחכה לי שם בגלל עבודה שאני חייב לו מהחמישית. אני לא מצליח לווסת את כל החומר."

גלעדי צחקק. "תזהר מיקי, אל תשאיר אותו לבד בחדר-הניתוח. הסתכלתי עליו היום כששיפצנו לגיינג'ית את האגן. ראו עליו שבא לו לחתוך עוד קצת למעלה, אל צוואר-הרחם."

"מחר הוא עובד אתי, פסק פליישמן. "נשפץ יחד את הסבא עם המפרק-ירך. אצלו אין מה לחפש למעלה חוץ מפרוסטה יבשה. נראה אז למי יקרא טכנאים."

פני הגינקולוג-לעתיד נראו כאילו היה על סף הצריחה. "קיבינימט! אפילו האוכל פה זוועתי. אי אפשר ללמד את המבשלת לווסת את השמן?"

"תווסת קצת את הזלילה שלך, אמר סומך. "גולדפוס חוזר בחמש מהמיון. שם יש לאכול רק שפדלים."

"ד"ר גלעדי, קולה של האחות התערב בשיחה מהאינטרקום שבקיר מאחריהם. "אשתך ביקשה שתתקשר. ד"ר פליישמן, המפרק-ירך מתלונן שוב על דפיקות-לב. להכין הזמנת התייעצות לפנימית?"

פליישמן פסק מגמיעת הלבן. "שלא יבלבל!" החזיר בתקיפות לעבר המכשיר. "הנה פרלמוטר ניגש אליו." הוא רמז בניד גבות לסטאז'ר שיצא למסדרון. "בחיי, רטן, רק מחתימים בן-אדם על טופס הסכמה לניתוח וכבר כואב לו מפה ועד להודעה חדשה."

"הסבא הזה נודניק לא קטן" אמר סומך. "אתמול נתן לי ולרפי הרצאה שלמה. הוא כנראה מורה או משהו כזה."

"הוא גם רוצה שישבירו לו למה צריך כל צילום, אמר גלעדי. "האמת, צילמו אותו הרבה באשפוזים הקודמים."

"ינו, מאיפה הוא רוצה שניקח ממברנות לסטוסקופים?" היתמם פליישמן. שלושתם פרצו בצחקוק מהוסה, כשותפים לדבר-עבירה ישן. צילומי רנטגן שפינותיהם נגזרו נעשו מראה שכיח בבית החולים מאז גילה משהו כי פיסה כזאת משמשת תחליף מוצלח לקרום-סטוסקופ שנשר. "חבריה", אמר פליישמן בטון מוכיח, "הסבא הזה פוחד וזה טבעי. החלפת מפרק-ירך זה לא ניתוח שקדים. אבל הצרה אתכם הגיוניים זה שאתם ממזימים את הזמן עם כל ארטיסט ושוכחים שאתם נמצאים בבית-חולים עם תורים לעוד שנה ומיטות במרפסות. לדעתי צריך להכפיל לכל מתמחה באורתופדיה את זמן ההשתלמות בכירורגיה. שם לומדים מה זה לעמוד בקצב."

"יש חדשות עם התקנים?" שאל סומך.

"הייתי שלושם במרכז, עם היחבר' פרנס והיחבר' גבאי." הוא התיז את המילה "חבר" בנחרת בוז מודגשת, כהרגלו, וחבריו הטו אוזן בחיוך של ציפיה לשמיעת המשך עלילות מאבקו של מנהלם בבירוקרטיה. "שניהם נאמו לי על מצוקת ההסתדרות וכל הברבורים, אז הסתכלתי על התקרה ואמרתי שאם משהו, בלי להזכיר שמות, שהביא לי לא מזמן את אימא שלו לניתוח, עוד פעם יכתוב מאמר על מכת הטיפולים מתחת לשולחן אני אישית אדחף אותו לספייקה של גבס לחודשיים. הם הסתכלו אחד על השני ואמרו שיביאו את הנושא לדיון. בינינו, הרי כל העניין הזה הוא משחק מכור. השורה התחתונה היא שיהיה עוד תקן לסניור ואחד למתמחה."

השניים מלמלו בהסכמה. גלעדי הביא את הקומקום ומזג תה לפליישמן ולעצמו. הוא כיוון, מעשה-שגרה, לחוזק התה ולגודש כפית הסוכר בהם היה פליישמן רגיל. פליישמן נעץ מבט ארוך בפני הצעיר השתקן. זיק קונדסי ניצת בעיניו.

"נו, רפי, איך האוסטאובלסטים?" היה זה עיסוק שבלע לאחרונה את שעות הפנאי של גלעדי, שחקר במעבדה את האפשרות להמריץ את פעולת התאים בוני-העצם כדי להחיש איחוי שברים אצל קשישים.

"תודה, מיקי, מתקדם יפה." עיני נער שקדיות, רמץ סערת ההתבגרות עוד עומם באפולונית, ניבטו בו בשלווה מתריסה בעוד המתמחה בוחש לו את הסוכר. "רק אתמול גיליתי שאיזה פרינציפ בביווגיה שחשבתי שאני יודע אני בעצם לא מבין בכלל."

"נהדר!" הצטלה פליישמן. "בפעם הבאה שאני עובר שם אטפוף לך משהו חדש לתרבות. אולי קצת נזלת? רק כדי שתשמח לראות כמה באמת אתה לא יודע."

רגע נעצו זה בזה מבטים מתגרים, שוקקים, שוקלים במהירות וריאציות על משחק ההקנטות הנצחי. פליישמן העביר לאט את לשונו בתוך פיו בעודו מסתכל ביריבו בהבעת ציפיה לגלגנית. גלעדי, מאין בפיו מענה שנון יותר, עיקם בהעוויה ילדותית את אפו כארנבת, מסנן בלחשה: "לך תזדיין."

"איך נראה לך השבר של היום? היה בלגן רציני." סומך הסגיר דריכות בקולו כשהעביר את הנושא. הוא עמד בסוף תקופת התמחותו והכל ידעו כי אם יקבל גולדפוס, סגנו הנוכחי של פליישמן, את ניהול המחלקה באיכילוב, יחזיק פליישמן את משרת הסגן פנויה עבור סומך.

"עשית עבודה לא רעה." השיב פליישמן. "אתה יודע, ההברגה של הפלטינות שאני צריך להנדס מחר לסבא עם המפרק-ירך היא על עיקרון די דומה. הי, רפי, יסתכל גם אתה."

השניים קירבו את כיסאותיהם והוא שקע בהסבר. עתה לא נותר איש במטבח הממורק מלבד הרופא ושני עמיתיו המקשיבים בצמא לדבריו. פניו שהיו מחליפות את הבעתן ללא הרף, תנועות ידיו הנמרצות וקולו שהיה הולך ונעשה חרישי כלאוט דבר-סתר, הביאו עד מהרה להאטת הלעיסה של שומעיו, כמו היה דיבור שואב את חיותם אליו. הוא משך מפית נייר מהקופסה ושרטט עליה במיומנות כמה מפרקים. גלעדי משך כלאחר-יד עט נוסף מכיסו של פליישמן, כאילו היה זה כיסו שלו, שאל שאלה בהוסיפו קווים לשרטוט, ומבלי משים דיבר כמוהו בקול שקט, כמו בא-בסוד אף הוא. סומך שרטט ואריאציה על הניתוח שעשו קודם ושקע בדיון עם גלעדי. מפיות נייר נוספות נמשכו מן הקופסה, ובעודן מתכסות בתרשימים נדחו הצידה ספלים ושיירי-מזון עם הרחק שיחם אל מחוזות אחרים, עקובים ונפתלים כעולם החולאים עצמו. פליישמן הביט בקורת-רוח בשני הראשים שנרכנו לפניו. "רק לפני שנתיים סטילט כתב על זה בפעם הראשונה לילאנצט' והחזירו לו את המאמר. היום כל אחד מת לתפוס מיומנות בשיטה הזאת."

"ישוש!" הגיחה צעקתו של פרלמוטר מהמסדרון, "רוצי עם העגלת-חרום לחדר ארבע-עשרה. ד"ר פליישמן, יש כאן דום-לב!"

לרגע קפאו על מקומם ניבטים זה בזה באלם, ואחר כך קפצו וחשו אל המסדרון. גלעדי וסומך הגיעו ראשונים לחדר וכשנכנס פליישמן כבר סילקו את הכר מתחת לראש החולה. פני הקשיש, שכבר עטו את האפור מבשר-הקף, נראו מזועזעים מבגידתו הפתאומית של המנוע השקט, כמו נפל קרבן לתעלול פרחחים מביש. גלעדי, מתעשת ומהדק לסתותיו, קרע את חולצת הפיגמה של החולה, פרש כף יד על חזהו ובידו השנייה הנחית עליה מהלומת אגרוף. כעבור רגע החל בלחיצות חזקות וקצובות על החזה בשתי ידיו. האחיות התקבצו במרצתה שקטה ואחות-תלמידה הוציאה בעדינות את החולה הנבעת ששכב במיטה הסמוכה. פרלמוטר יצא להביא את מכשיר הא.ק.ג. ושוש הופיעה עם מפוח. בלהה חיברה צינור אל המפוח ואת קצהו השני נעצה במשאבת החמצן שבקיר, הגישה את הפייה אל פי החולה והחלה להנשימו במקביל ללחיצותיו של גלעדי. "ינו באמת," רטן פליישמן. "אין לאנשים מה לעשות רק להוציא גימל כזה באמצע היום!"

תחושה מעיקה הלכה וגברה עליו ככל שהיה הצוות מסביבו מתעשת ומתארגן סביב המת-הקליני הבהה לתקרה. לא זו בלבד שהניתוח למחר כבר אבוד, אלא שבאותה שעה, פשוט כך, לא ידע מה לעשות. הוא ניגש באיטיות אל החולה, משתדל לא להפריע לחבריו, רכן והציץ ארוכות לתוך אישוניו כאילו יכלו העיניים הקמות לבאר לו דבר. פרלמוטר חזר עם הא.ק.ג., חיבר אותו לגפיו ולחזהו של החולה ושאל את גלעדי דבר-מה. "בוא תחליף אותי," הורה גלעדי. הוא מסר בידיו את עיסוי הלב ונרכן על המכשיר. עתה הייתה שוש עובדת עם המפוח. "רגע," הקניט אותה פרלמוטר. "הרעיון הוא להנשים, לא לנפח אותו. בבקשה לווסת את האוויר!"

פליישמן נשען על הקיר ומיד שב והזדקף. מעולם לא חש עצמו כה מיותר כפי שחש עתה למראה הנערים הללו המשננים בנקל שיעור שכבר הספיק לשכוח. נדמה היה לו שפרלמוטר טועה ושצריך ללחוץ על החזה ארבע פעמים כנגד כל הנשמה ולא לבצע את העיסוי ברצף, אך הוא לא העז לומר דבר. "סיסטולה" ו"דיאסטולה" החלו חוזרות על עצמן במוחו כנגמומו של תלמיד כושל בבחינה בעל-פה. "בלהה," החזיר את הביטחון לקולו כשפנה אל האחיות. "תני צלצול לגוטסמן מפנימית ב'. תגידו שאנחנו באמצע החיאה." הוא עבר בזהירות לפינה נוחה יותר קרוב למיטת החולה. "נו, יש משהו מהא.ק.ג.?"

"עצרו רגע," אמר גלעדי ונרכן אל המכשיר. פרלמוטר ושוש חדלו. המכונה רשמה קו תועה, מגומגם. גלעדי וסומך הביטו זה בזה. "פיברילציה?" שאל גלעדי. "עושה רושם"

הפטיור חברו. "תמשיכו בינתיים, אני כבר חוזר. נדמה לי שראיתי את המוניטור בקומה ארבע." הוא יצא בעוד האחרים שבים אל מלאכת ההחייאה. כעבור דקות אחדות חזר עם מתקן חשמלי כבד. "סליחה מיקי," אמר לפליישמן, "זוז קצת, נביא לו נייעור קטן." הוא מרח במשחה את החזה הכמוש והצמיד אליו שני מוטות מתכת עבים מחוברים בכבלים למכשיר. "או קיי, רפי," אמר לגלעדי שהחל לכוון את הכפתורים. כולם התרחקו וגם הוא מתחזרעונו והרחיק עמידתו מגוף החולה. "Shoot."

הגוף נזרק לפתע למעלה. הפנים הנוטות הצידה לבשו עתה גוון אפור-צהבהב. הם הציצו בתרשים על המסך האלקטרוני. "אותו דבר" מלמל גלעדי. "עוד פעם." פליישמן, מבוהל מעט מחמת רושמו האלים של המחזה שכמותו לא ראה מאז ימי טירונותו, מצא לבסוף משהו שנון לומר כשחזרו שנית ושלישית על הניסיון. "חבריה לא להיסחף עם התרגיל הזה, כן? אני צריך מחר את שניכם בחדר-הניתוח." החיך האלכסוני שב אל פניו, והפעם הייתה עקמומית הפה לימין שחצנית באופן מודגש. גלעדי שבר אמפולה והזריק את תוכנה לחזה החולה ואחר כך נטל לידיו שנית את העיסוי. "יש!" הודיע סומך שפתח מגירה תחתית בעגלת-החירום. הוא הוציא צינור מעוקל והחדירו במאמץ אל גרון החולה. שוש מיהרה לחבר את המפוח אל הצינור. עתה היו שני הרופאים בלתי תלויים איש במעשה רעהו, מתמסרים איש-איש לעיסוי ולהנשמה בקצב נפרד. מהמסדרון נשמע קולה של בלהה, שהצליחה לאתר בטלפון את גוטסמן. "כן, ד"ר פליישמן כאן. זה קרה פתאום."

ההמולה הלכה וגברה בעוד הצוות שקוע במלאכת ההחייאה. פליישמן מצא עצמו מתקשה לגרוע עין מגלעדי שהיה שקוע בלחיצות, מתנשם, גופו שב וגוהר בהתמסרות אילמת. פני הצעיר היפה היו אדומים, שטופים בזיעה, קווצות השיער שנדבקו אל המצח מאצילות להם להט תאוה חושנית כמעט. פליישמן לבדו הבחין קודם לכן איך בהיסח-הדעת עשה הבחור דבר שרופאים מעטים נוהגים כיום לעשות: כשסימן לפרלמוטר כי ברצונו ליטול חזרה את מלאכת העיסוי, שפשף מתוך הרגל את כפות ידיו, למנוע את רפלקס הרתיעה הידוע שמעורר מגע יד קרה בבטן החולה. לא היה באותו רגע שום אדם שעמו יכול היה פליישמן לחלוק את הבדיחה על המעשה המגוחך כל כך בנסיבות אלה. תחושת הזרות הלכה וגברה בו. הוא התיק עיניו אל סומך, שהיה מיווד אתו יותר, אך לא הצליח לשאוב עידוד מהם. וכאילו להכעיס, עלה עתה קולו הקוקסינלי של פרלמוטר מעל המולת האחיות: "בנות, אבקש לווסת את הרעש!"

"שלום!" רופא קשיש חבוש כיפה שחורה על קרחתו הופיע בחיפזון. ד"ר גוטסמן, מלווה ברופא זוטר, נכנס אל המעגל הרוחש סביב המיטה. הוא נשען בשני מרפקיו על המסעד, סוקר את הנעשה במבט חסר הבעה. מדי פעם שאל שאלה קצרה, מתיק מן המיטה רק את עינו שננעצו לרגע בנשאל בעוד פניו נשארות מופנות ללא-ניע אל הגוף שמולו. האם זו אפיזודה קרדיאלית ראשונה? הוא נענה בשלילה. פליישמן נדרך, מנסה שלא להסגיר את מתיחותו למשמע התשובה. גוטסמן קטע את ההסברים ושאל אם הוזרק אדרנלין. סומך ענה בחיוב. ניטרופן? בלהה יצאה בלא-אומר להביא את התמיסה. הפנימאי הצעיר שבא עם גוטסמן החליף עתה את גלעדי הסחוט. הם חדלו לרגע, גוטסמן הציץ במסך, ציווה לחזור למלאכה והרים מבטו אל פליישמן, שהתיישב בינתיים בשיכול-רגליים על המיטה הריקה שליידו.

ראש-המחלקה הצביע במחוות-יד קלילה על החבורה שמסביב למיטה והעלה חיך של שביעות-רצון על פניו. "תראה מה שמחזור כ"ד הביא לנו."

"תאמין לי, מיכאיל," גוטסמן ביטא את שמו הפרטי בהיגוי האנגלוסקסי הרך. "צריך להסתכל על הקטנים האלה כדי לראות איך הזמן עובר."

"ד"ר גוטסמן!" קראו גלעדי וסומך. "יש דופק חלש!"

"Good." הוא סב באחת אל המוניטור וכל הצוות הצטופף סביבו. עתה חש פליישמן שאינו יכול עוד להישאר. בשקט יצא אל מסדרון המחלקה ומשם החוצה. במדרגות דילג כהרגלו על שתיים ושלוש בכל פסיעה, נוחת על קדמת כף-הרגל כרקדן מיומן. עד מהרה היה מוחץ לבניין הראשי. בחוץ הזדקף וכיווץ גבותיו כשפנה אל המסדרון החיצוני שטוף-השמש.

מזה שנים רבות שהוא נוהג לעשות כך, לחמוק מהמולה מעיקה לטיול מהיר. איש מבין רואיו לא היה מנחש כי כל מטרתה של הליכה מהירה זו היא לפנות לשמאל אחרי המסדרון הארוך ואחר כך שוב שמאלה וחזרה, באותו חיפזון ממש, להקיף את בית החולים ולשוב למחלקתו. הליכה מהירה שימשה תמיד אמצעי בדוק לד"ר פליישמן להתרעננות באמצע היום. עתה, בעודו פונה אל אולם הכניסה, מברך בבת-צחוק מכר חולף, עשה פליישמן את מה שבינו לבין עצמו אהב לדמות ללחיצה על כפתור בשלֵט הטלוויזיה. בדמיונו היה עתה במקום החביב עליו, באולם ההרצאות.

"חייבים לזכור," הסביר לקהל הבלתי-נראה, "שכיום גיל החולה כבר אינו מהווה מניעה להתערבות ניתוחית. בכל גיל אפשר לנתח, עם סיכויים מצוינים, וכשמדובר בבעיות של ניידות, לא רק שאפשר אלא כדאי וצריך להתערב. כולנו יודעים מה עושה נסיגת הסיידן לחולים הקשישים, אלה שמופיעים בחדרי המיון עם שברים כתוצאה מנפילות וחבטות קטנות. כמובן, צריך לשלוח חולה כזה למיפוי עצמות כדי לשלול אפשרות של משהו תופס מקום. זה מה שגם אני עושה תמיד, אבל באותה הזדמנות אני גם קובע מועד לניתוח. פשוט חבל על הזמן. ברוב המקרים נשלל החשד והמקרה חוזר אלינו, ואז אנחנו אומרים: סבא, סבתא, מה נדפק אצלכם? צוואר ירך? אגן שלם? בואו נסדר אחד חדש, עם הפלטינה אפשר כיום להנדס כמעט הכל."

שיחי ההרדוף הגדלים פרא מול חדרי המיון עמדו עתה בשיא פריחתם, משליטים על המסדרון ריח קטיפתי סמיך. הוא גחן והרים שקית ניילון ליד הפתח והשליכה לסל האשפה. בפתח אולם הכניסה הגדול פרע את שולי חלוקו ותחב ידיו לכיסי מכנסיו, שובל החלוק מתבדר מאחוריו. בצעדים רחבים חצה את האולם אל שביל הגן הפנימי הפונה אל ביתני בית-הספר לאחיות.

"ובמיחד חשובה האורתופדיה הניתוחית, או היתוקפניתי כפי שמכנים אותה אחרים, לחולי השיתוק המוחי. קשה לתאר איזה הבדל באיכות החיים עושה יישור עצמות הירך והאגן שעוברות דפורמציה קשה במשך השנים בגלל השרירים המשותקים. על כך יעיד בפניכם כל רופא משפחה. אבל למה לשאול רופאים? תשאלו את החולים עצמם."

הוא נודע כמרצה בחסד, שאפילו בשעת הביקור היומי היה מיטיב לתת שיעור חי ליד מיטת החולה. השפה הייתה מסייעתו הנאמנה בחדר ההרצאות, כאחות חדר-הניתוח השמה בכפו את הכלי הדרוש אף טרם ביקש. בטבעיות ובחן היה מדלג מרובד-לשון אחד למשנהו, מעברית ספרותית בתיאור תלונות החולה אל מונחי זירגון ואינגליזיזמים בהסבר הקליני, ופה ושם היה מגניב בפנים רציניות גידוף-עריות עסיסי באיטלקית, מזכרת משנות לימודיו בבולוניה, כאילו היה זה מונח לאטיני. או-אז היו אלו משומעיו שנאלצו אף הם ללמוד באוניברסיטאות איטלקיות פורצים בצחוק מתגלגל. ועדנה הייתה להם, ה"נחותים" כביכול, עת היו בוגרי הפקולטה היוקרתית של הר-הצופים רוכנים אליהם נבוכים

לבקש תרגום. ואם השפה הייתה כאחות שלי, הרי הקהלה היא החולה הממושע עצמו: מרגע שהחל לדבר יכול היה לראות את העיניים התלויות בו נעשות מלאות אמון ושקיקה כעיני הילד, עד שלעתים היה מתאוה להציץ מקרוב באישוניהן לראות אם הם מתרחבים, כפי שנהגים הפסיכיאטרים לברר את אמונו של הפאציינט. יד שמאל הנתחבת לכיס - שייר לחרדת-הקהל משנות טירונותו - הפכה מכבר לסימן-היכר חדר ביטחון בעוד ימינו חותכת את האוויר בתנועות אומרות-שררה. על כן היה השלט הדמיוני של די"ר פליישמן מעבירו לעתים תכופות אל אולם ההרצאות בעת שהיה שקוע בטיפול קשה, כך שתיאור הטיפול היה הופך לחוויה אינטלקטואלית נינוחה. באולם הרצאות זה השיעור עצמו גם עתה, בעודו עובר בשביל הגן עטור הברושים.

"אתם רואים, הגישה האקטיביסטית מציבה כל יום אתגרים חדשים בפני הצוות הטיפולי". לא עוד חולים סטאטיים עם פרוגנוזה מתדרדרת, אלא משתקמים שאפשר לתת להם יום-יום מטלות חדשות. לעשות, רבותי, אקשן! זה ההבדל בין רפואה מודרנית לרפואה פטליסטית."

אקטיביזם, יאמר אולי לבתו בבוא היום, הוא נשמת הרפואה (מיכל בחרה השנה במגמה ביולוגית. לבו החסיר פעימה אבל הוא התאפק מלשאול אותה מה היא רוצה ללמוד אחרי הצבא). המאבק שעה-שעה על חייו הנלאים של האחר עושה את המקצוע לסם-חייו של הרופא - ומכאן למעיין כוחות חדשים למטופליו. אם יכול הוא לעבוד עשר עד שלוש-עשרה שעות ביממה, שועט במרץ מביקור-הרופאים בבוקר אל חדר-הניתוח ומשם אל מכון הרנטגן בצהרים ומשם אל מחלקת הילדים ומשם להתייעצות במוסד השיקומי ולבסוף אל מרפאתו הפרטית בשעות הערב - כאן לוגם כוס קפה בעמידה, פה מתפנה בהילות לשיירותים ושם גונב כמה דקות תנומה - הרי זה משום שידו ההויה-בכל של החולי במקום הזה, הבל-פי המוות הזע בלאט בין קפלי ווילונות ומתגנב במסדרונות בולע-הד, עושים את מהלך החיים לסוחר ואינטנסיבי כחי הפרא או חיית-הבר השקועים ללא הרף במלחמת הקיום. לכן היה זה רק טבעי בעיניו כי במקרי תאונה או פיגוע המוניים היה מתגלה במיטבו. תוספת החיוניות בשעות אלה הוזרקה ממנו אל הצוות ואל החולים. הן כך אסף סביבו במשך השנים, אחד-אחד, ממש בפניצטה, צוות של פייתרים שנחיריהם מתרחבים בשקיקה למראה כל חבלה או עיוות; שאותם הוא מטרטר בשיטתיות ובלא רחמים להפגין מצוינות בכל מעשיהם. במחלקה כזאת אפילו החולים נסחפים אל רוח הקרב נגד מדווייהם. בניגוד לדעה הרווחת כאילו המטופל של שנות האלפיים אינו מאמין לרופא באופן עיוור, מרבית החולים אינם רוצים רופא "ידידותי למשתמש" המסביר להם את צילומי האם-אר-א"י כאילו היה סוכן-ביטוח המבקש לעורר את אמונם. הם רוצים ודאות, לא שידולים. והם יסירו את התנגדותם באותה צייתנות בה הם פושטים את בגדיהם לפקודתך אם רק תדע להורות להם בנחישות מספקת. "אני רוצה לראות עוד צילום של זה (טפיחה קלה על עצם הטיביה) לפני שתלך הביתה, כן?" או "אני רוצה שתיקח כל ערב שני כדורים כאלה לפני השינה, אוקי?" (משיכה נמרצת של הרצפט מהמדפסת) - הוראות בוטחות וקצרות מביאות את החולה תוך זמן קצר להזדהות טוטאלית עם רצונו התקיף של הרופא, תחת רצונו שלו הניגף לעת הזאת במבוכות וחששות. הן לא רק את הידע הנצבר בקפלי מוחך או המיומנות שנוצקה באצבעותיך מטיל אתה לשדה המערכה אלא כל דבר הנקרה תחת ידך: קשר העניבה, ריח האפרט-שייב, חזק לחיצת היד - לך תדע כמה תורם כל אחד מאלה לסיכוי ההצלחה במקום שהטקסטבוק נותן חמישים-חמישים. אם מישהו יעשה פעם מחקר, בוודאי יגלה שהצלחת הטיפול גדלה ביחס ישר למחיר הנגבה מהמטופל. בעיקר אצל אמריקאים ויהודים. להיות רופא זה להיות גם קצת פסיכולוג, קצת אבא וקצת אלוהים. שאלה של מינון.

השביל נעשה תלול ככל שהתקרב אל פינת הגן. כדרכם של אוהבי-הלכת נענה גוו בשקיקה לשינוי, ברכינה קדימה ובצעדים צבאיים הולכים ומתרחבים בעוד הידיים מסייעות כנגדו בתנועות אומרות שררה.

"באורתופדיה, המשיך בהרצאתו, עוצר בעד ידו מלבצע תנועה מסבירה לעיני עוברים ושבים, "נהוג לדבר על..."

ואז נעצר על עמדו. בית-הספר לאחיות היה מאחוריו. מולו הייתה הגדר המערבית של חצר בית החולים שגבלה בפרדס אפלולי. מעולם לא חש משהו דומה לתחושה שניעורה בו עתה, תחושה שלמעשה החלה להציק לו עוד קודם ורק עתה הרגיש בה. כן, משהו פקע בתוכו. ההרצאה הדמיונית לא גרמה לו סיפוק. הוא הביט סביבו במבוכה, מנסה להבין מתי החל הריק המוזר. שוב ניסה לחזור בדמיונו אל אולם ההרצאות. עתה לא היה איכפת לו אם מישהו תוהה מדוע נעמד כך אל מול הגדר. בפזיזות-דעת העביר ידיו מכיסי מכנסיו אל כיסי החלוק. חרדתו הלכה וגברה. לא רק שהמחשבה על הוראה לא נעמה לו, דומה היה שהוא עתה ממש נרתע מפניה. הוא ניסה לחשוב על תכנית הקליניקה החדשה שלו, שעוצבה על פי תכנונו, אך גם הפעם, כאילו התקלקל אותו שלט פנימי שלו, לא הצליח להחליף תמונה. לרגע חשב להעביר את עצמו למקום נעים אחר, אל מקום חופשתו או אל שנת השבתון, אך נחרד מהמחשבה שמא יכשל שנית. משונה, מה קורה לי?

הוא הסתובב בתנועה החלטית. די. לא תהיה לו מנוחה עד שתיגמר ההצגה האידיוטי שם למעלה. הוא קיצר את הליכתו בקו ישר על הדשא. מישהו פה איבד פרופורציות. מלכתחילה לא היה צריך להפקיר את הזירה לגוטסמן ולגינוריס. מי יודע איזה דיבורים נשמעים שם עכשיו בהיעדרו. בזריזות דילג מעל מעקה המסדרון ונכנס לבניין המחלקות. המעלית התעכבה למעלה. הוא טיפס במהירות במדרגות חמשת הקומות והגיע מתנשם למחלקה.

בלהה הייתה מדברת עם חולה באמצע המסדרון. בלהה, עם ההליכה המצחיקה של עקרת-בית עמלנית, בלהה, שלמענה הוא עוד מלכלך לעתים את מכנסיו בגבס כדי לשמוע את נזיפתה האימהית "תראה מה עשית לעצמך!" במרוצת השנים נקשר מאוד אל מים פגוטי, כך קרא לה בינו לבין עצמו. לפני שנים רבות, והוא עוד צעיר המתמחים במחלקה, קרא את "דייוויד קופרפילד", ומיס פגוטי נצטיירה בדמיונו בדמותה של בלהה.

"די"ר פליישמן! היא חיינה קולה כאשר ניגש אליה. "זה לא היום שלך."

"גימור?" שאל בשפל קול. היא חיכה אליו. פני קיבוצניקית שזופים, מלאים מעט, שאופייה הטביע בהם ברבות השנים הבעה של רוח ומסירות, הוטו לעומתו מעט באלכסון, כמו ניחמה ילד קטן. "לפני רגע די"ר גוטסמן אמר שאפשר להפסיק." הוא החניק קללה ופנה אל החדר.

גוטסמן היה משוחח בפתח עם המתמחה ממחלקתו. פליישמן עבר על פניהם. הרופא הפנימי לא נפנה אליו אלא המשיך להקשיב לדברי הגינור, גבותיו מתרוממות בחביבות יחד עם הפואנטה של בן-שיחו כאילו הקשיב לחידוד של תלמיד בית ספר. הזעם גאה בפליישמן. הוא נכנס לחדר. סומך ופרלמוטר עמדו ליד המיטה וגבם אליו, ושתיקתם נשמעה לו כהצטרפות מחוצפת אל דממתו המתריסה של המת. תחושה עמומה דחקה בו שמשוהו כאן השתבש, שעליו רק להרים קולו על מישהו בגערה צולפת והניתוח למחר יתקיים כסדרו. לרגע עבר במוחו המחזה של ניתוח החלפת עצם הירך לגופה במכון הפתולוגי. משתפס עצמו במחשבה זו חש את הדם מציף את פניו. הוא נפנה בחדות חזרה אל המסדרון.

"מה שעד עכשיו לא הבנתי, " סינן בקול נמוך לעבר גוטסמן. "זה כמה זמן לוקח לפנימאי להגיע מהקומה השביעית אל החמישית כשמבקשים ממנו עזרה בהחייאה. מה קרה, המעלית לא עבדה? או אולי בסטאף-מיטינג עוד לא הגישו את העוגיות..."

"תסלח לי אתה, דאקטר!" דיבורו האמריקני הרך של גוטסמן הפך פתאום לקול נמוך, מחרחר, מסנן לאיטו כל הברה לחוד, בכעס מרוסן המוכן בכל רגע לעבור להרמת קול רועמת. "גם לי יש כמה שאלות אליך." פליישמן חש נצמת לקרקע למראה הפנים הכבדות המתבייתות עליו באיום כבולדוג שהורגז מרצו. "הייתי רוצה לשאול אותך, דאקטר, אם כבר מדברים על פרוצדורות, איך שולחים חולה לניתוח כל כך מאסיבי אחרי היסטוריה של שלושה אשפוזים פנימיים ושני התקפים בלי להתייעץ עם קארדיולוגיסט?" העיניים התכולות מדדו אותו בהבעת סלידה מורגלת, כאילו היה חולה נרגן שיש להעמידו על מקומו. "תגידי לי, בעצם, אתה בכלל הסתכלת על סיכום-המחלה האחרון שלו לפני שהחלטת על ניתוח? הסתכלת?"

פליישמן נאלם לרגע בעודו מתאמץ לעכל את העובדות שהוטחו בפניו. הגיוניור מלמל מילת התנצלות ומיהר להיעלם. הכל סביבם עשו את עבודתם בשתיקה כבדה כאילו לא הקשיבו להתנגשות בין שני הבכירים. הוא התעשת. "רגע, בוא לא ניסחף, " ניסה לשמור על יציבות קולו. "כל מה ששאלתי אותך..." הוא עצר בלשונו למראה גבתו של גוטסמן מתרוממת באזהרה, מוכנה לתפוס אותו בעוד דיבור נואל, והנמיך קולו. "הצרה עם הברנש הזה, " עבר לאנגלית מהוקצעת, קולו קוויאלית, "הייתה שאף פעם לא יכולנו לדעת אם הוא רציני. אייץ וויי, אתה יודע... נואם לנו נאומים... הוא..." ידו נשלחה כמאליה לאחוריו, מצביעה לכיוון החדר. "הוא היה מצטט לנו את ציכוב..."

גבינו הכבדים של הקשיש שבו לאט להצל על עיניו. "Look," עבר גם הוא לאנגלית בקול שקט יותר. "יכול שהדבר נוגע לי, אני רק נקראתי על-ידך לסייע בהחייאה. באתי וראיתי את הבחורים עושים עבודה סבירה בהחלט וקרה מה שקרה למרות הכל. השאר אינו ענייני. אבל אם הסיפור הזה יגיע לשוורצמן, והוא, כמו שאני מכיר אותו, יחשוב בקול רם, אתה לבדך בעסק הזה. אוקי חמודי? עכשיו, דוק, אם תסלח לי..." עוד הצצה הבלתימה מהעיניים, מדוייקת וממהירה כמחטת-תת-עורית. הוא החווה קידה קלה, כמעט תיאטרלית, ויצא.

פליישמן חש את הרעד בברכיו כשפנה אל חדרו. שוורצמן, מנהל המכון הפתולוגי, בוודאי יבחין, עוד לפני שייטול את האזמל, במחדל שבתיק הרפואי, עם האבחנות הקודמות של אוטם שריר-הלב וההוראה החפוזה לניתוח. ציפי המזכירה הופיעה. הוא נשא עיניו אליה וכאילו במענה לבקשה אילמת מסרה לו כמה מכתבים שהתעסקות בהם סיפקה לו תירוץ לעמוד עוד רגע. למוחו המתעשת חדרה ההכרה כי מוטב שימהר ליטול לידיו את הטיפול בתיק. "פרלמוטר, " זרק אל הסטאזיר שחלף מולו, מרים קולו כדי שיוכלו כולם לשמוע. הוא היסס שניה עד שעלתה במוחו ההוראה ההגיונית שתאפשר לו להתייחס למה שקורה בחדר.

"כן?"

"תוציא קו ישר."

בהורותו על הפעולה הפרוצדורלית של הכנת קטע א.ק.ג. המראה היעדר פעילות לב, הכריז כי הוא זה שיכתוב את סיכום המקרה. הפקודה הובנה. הסטאזיר פנה אל החדר ופליישמן המשיך בפיזור-דעת בפתיחת המכתבים, ממתין לרעד ברגליו שיחלוף. האחיות החלו עוזבות את החדר, שבות בקולות מהוסים מן האירוע אל שגרת היומיום. "איך הסרט ההונגרי שמציגים באולם הועד?"

"את בוכה בסרטים?"

"כן."

"אז תשתי הרבה מים. אחרת תקבלי דהידרציה."

"אוי, אל תזכירי לי. מתחיל אצלי כאב-ראש."

ופרלמוטר, מהחדר: "מה, גם לך יש וסת?"

פליישמן תחב את המכתבים אל הכיס ופנה אל משרדו. שתי נערות ערביות החלו בשטיפת המסדרון, מלהגות בקולות צרודים תוך שפיכת המים. רחש קל נשמע מכיוון מיטת המת בחדר הריק: פרלמוטר, אך להצטרף אל האחיות, שכח לכבות את המכשיר וזה היה פולט עתה אל הרצפה מטרים רבים של קו רציף, ישר כסרגל.

ב

גשם ירד עם כניסת השבת ופליישמן מחה כמה טיפות משערו כשנכנס מביתן שיכוני הרופאים אל המסדרון הראשי. קול צעדים נשמע מאחוריו. הוא לכסן מבט צדדי, מקווה שאין זה אחד מעמיתיו. חולה שפוף שהיה מדדה בחיפזון, גורר עמוד אינפוזיה נייד, עבר על פניו מבלי להביט בו. כך טוב יותר. למכריו היה קשה לאחרונה שלא להגיב לעברו מבט שני, חרד.

בשלושת החודשים האחרונים שונה לבלי הכר מראהו של הרופא. פניו עתירי-החיות מלפנים ששקעו אל ארובות הגולגולת, הקול המצווה שדעך למלמול קהוי, צחנת הפה הנוראה, השערות הבודדות מתחת לסת שחמקו פעם בפעם מגילוח שלאחר-יד וגדלו לאניצים דוחים, הבגדים הקמוטים, השמנוניים - כל אלה הסגירו התמוטטות אשר רק הוא ידע עד כמה הייתה חמורה. כל חייו כולם נעשו לכאב אחד בלי מקום, בלי שם ובלי הרף. הכאיב כל דיבור, הכאיב כל מעשה והכאיב כל מחשבה. קולות, ריחות, אור, נשימת האוויר - כולם לו בהרגשת בחילה שלא הניחה לו לרגע. ביום ציפה ללילה ובעת נדודי-השינה קיווה לבוקר. כשהיה לבד ירא את הבדידות ובבואו בין אנשים היה משווע להיות שוב לבדו. שעות וימים הלכו והתערבלו סביבו אל הבור הנפער מתחת. הנוראה מכול הייתה המחיצה שהלכה וגבהה בינו לבין העולם, ושאותה הקים מן הסתם הוא עצמו כל השנים. אשתו, הבנות, החברים במחלקה, מיס פגוטי - כולם היו עתה בעברה השני. ידעו כי משהו רע מאוד קורה לו אך איש לא העז לנסות לדבר עמו משום שעתה נעשה מועד יותר מתמיד להתפרצויות ולהטחת גערות. הוא אפילו התפלל מעט על רחלי שאינה מנסה לשאול דבר בבית, למרות שידע כי בתגובה הייתה זוכה רק לצעקות. אולי זכרה את

שברון-הלב שעבר עליו שנים אחדות קודם לכן, אחרי שהתגבר בכוחות עצמו על התאהבות מטורפת ברוקת צעירה, והעדיפה לחכות גם הפעם? עמיתו במחלקה נשכו שפתיים וניסו להמשיך לקיים את שגרת העבודה. גולדפוס, בן טיפוחיו, שכנע את הנדלר להפסיק את תת-ההתמחות בכירורגיה של היד ולחזור לסייע במחלקה, ויחד ארגו את שאר הבכירים והמתמחים כדי לחפות בפני שאר בית-החולים על העובדה שבאורטופדיית אין למעשה מנהל. מעט-מעט החלו לוקחים לידיהם, באין-אומר ובתואנות מחוכמות, עד כדי חתימה בשמו, את המשימות בהן כבר לא יכול לעמוד. על עגותו של האיש החולה נתווספה גם חרפת ההסגר.

סינטאר ואחות באו מולו מחדרי-הלידה עם מיטה. הוא נפנה אל פתח צדדי במסדרון ויצא אל השביל הפנימי.

הכל החל מאותה פאשלה עם חולה-הלב. הניזיה המעליבה של גוטסמן, ועוד במחלקה שלו לעיני כל אלה שהתיירו מפניו והעריצו אותו, השבוע בו ציפה בחרדה ל-post mortem עם שוורצמן והחשש שמא יתפשט הסיפור, כל אלה גרמו שמשוהו כבה בו לבלי שוב. במציאות לא קרה דבר, אבל מאותו יום החל נמק נסתר פושה בנפשו. הרפואה נמאסה עליו ועמה כל החיים האלה, שכך בגדו בו ולעולם לא יוכל לשוב ולהאמין להם. הוא אמנם תפקד איכשהו, אבל רק מתוך ניסיון של שנים שאיפשר לו לעבוד כאוטומט. בימים הראשונים עוד היה מתרוצץ כמוכה טירוף בכל פינותיו ואגפיו של בית-החולים, לחפש ולו פעילות אחת מבין תפקידי המרובים שממנה יוכל לשאוב את ההנאה הישנה. לשווא. קריית בית החולים, זו העיר בזעיר-אנפין בה רגיל היה לחיות שבועות שלמים בלי לצאת ממנה, חדלה באחת להיות ביתו. ההכרה הזאת עוד הייתה מביאה עליו בימים הראשונים פרצי זעם חייתיים, אבל גם אלה דעכו. נותרו מרחבי האין-קץ של הבחילה והשיממון. רק ההליכה, המשכך הישן, הייתה מסוגלת לעמעם מעט את הסיט, אולם היא הביאה עיניו משלה. בהלכו אנוס היה לגרור את רגליו כדי שיקדימו העקבים לתמוך בברכיים הכושלות, הגו התאבן מן הכאב המכה מבפנים, את הראש היה צריך להחזיק במאמץ לבל יתנווד ויצנח בלכתו כראש התלוי, ואפילו הלסת הייתה שבה ונשמטת בשוותה לו הבעה של מפגר. בעיניים הקמות הייתה נפערת אימת הכאב כל אימת שפנה אל מסדרון חדש, כאילו לא ידע אם יעמוד בו הכוח לצלוח אותו. לצלוח את השעה, את היום, את הלילה - הן רק המחשבה די בה להטיל אימה המועכת את החזה, כלפיתו של פתן לא נראה.

ואז, אחרי כמה שבועות שדמם, חזר השלט והחל מעבירו אל התמונות האחרות, החוזרות ומדיחות באלפי ריצודים מכל מקום אליו נקרות העיניים. איך ברגע אחד ייחבט המצח בקול עמום ורוגע על המכתבה או ההגה, איך יתיישרו אט-אט כל קמטי הפנים המלבינות ויתמסרו לרפיון ההוא הגדול, איך ייאסף ויינשא הגוף הדומם בידיים איתנות לקול צעדים מהירים ומלמולים חרישיים במכשיר-הקשר. לא עוד מאבק - ידאגו מעתה האחרים לכל. יד אחרת תלחץ על הכפתור ההוא הקטן, לכבות את המסך שנותר מצפצף בתום השידורים. ועל כן קצרה הייתה הדרך אל מה שגמר בלבו ושבאופן כה מתעתע פעל עליו דווקא פעולה מקילה. ההכנות שהחל עושה בחשאי היו הצעדים הראשונים שאותם עשה שוב בהילוך מאושש, מכלכל מעשהו באותה ערנות בה היה מעיין לפנים בטכניקות ניתוחיות חדשות. זו זכות, היה חוזר ואומר בלכתו במסדרונות ובשבילים הלך ושוב, וקול צעדיו החדגוניים מחרה אחריו מדחי: זכותי זכותי זכותי.

משהגיע אל סוף השביל בכניסה לבנין המחלקות העדיף להמשיך ולסובב עוד קצת לפני שייכנס אל תחום אורות הניאון הדוקרניים. ממילא פסק הגשם. הוא חלף על פני הבנין ופנה אל מכוון הרנטגן, שם יוכל לפשפש בארון התשובות של מחלקתו לפני שיחזור. הן זו בעצם גם פרידתו מהם, מבית-החולים, מהכל.

די, אמר. הגיע הזמן לנוח. זו הסיבה שברר לעצמו סוף של שינה עמוקה. לא שיבלע עשרים כדורי בונדורמין, כמו אחרים - הוא היה נחוש למנוע לפחות את הסבל הזה מרחלי ומהבנות - שני כדורים יספיקו. גולות השינה האלה, שייקח כאילו בתום-לב, תאפשרנה לדברים האחרים לפעול בלי הפרעה ולבדות למענו את התמונה שביקש, תסמונת חריפה אך לא נדירה. קרבן של "רפואת מסדרון" קוראים לזה; רופא שאינו מתפנה לבדוק את עצמו בעת מחלה ורק מחליף כמה שאלות חפוזות עם עמיתו ללא צעד מחייב. עכשיו, כשרחלי ומיכל נסעו לסוף-שבוע ומירב נשאר בבסיס, הוא יעבוד ללא הפסקה, החל מרגע הזרקה התמיסה הגאונית שהכין, כל השבת, משמרת אחר משמרת. אחרי הכל, הוא תמיד נודע כרופא מסור. בית החולים הזה, שאליו הגיע כסטודנט צעיר, בו פגש באשתו-לעתיד, בו נולדו בנותיו לידו ובו הגיע לפסגת מאוויי, המבצר הבוגדני הזה שנעשה לבור-כלאו, הוא שיגמול לו עתה חסד אחרון.

בפינת מכוון הרנטגן הופיע לעיניו סמל בית החולים שעל גג בנין המנהלה ממול. זה די פשוט בסך הכל. לראשונה מינה את עצמו כתורן בסוף השבוע כדי להשתלט על הערבוביה שהשתררה במשרדו. אחרי ההזרקה יעשה ביקור-מחלקה עם המתמחה החדש ואחר כך יישב לעבור על עשרות התיקים שהצטברו על שולחנו, יענה על כל המכתבים ויחתום על כל הטפסים, יעשה עוד ביקור ועוד טיפולים ככל שיידרש, וכשיעלה החום מעל לארבעים ילך הביתה לישון ולישון ולישון. העוזרת תיכנס השכם בבוקר יום ראשון.

הוא יצא ממכוון הרנטגן ממולל בתשובות הצילומים. רמקול זעיר בתקרה הכריז על מצב ב' בחדרי הניתוח. במחשבתו ערך חזרה אחרונה. במגרת שולחנו הייתה אמפולת ציקלוספורין, אותה גנב שלשום ממעבדתו של גלעדי. את התכשיר הזה, המדכא את מנגנון החיסון, יזריק לעצמו יחד עם התרבות, ואז יתמסר כולו למטופליו, החל בזקנה המטורפת שהובאה מבית-המעצר לנשים וכלה בבחור-הישיבה הנאבק על חייו נגד סארקומה ענקית באגן-הירכיים. אני רופא, אמר, אז אהנדס לי סוף של רופא.

במסדרון החיש את צעדיו כיוון שמראה הערב היורד על מגרש החניה שנשקף מהזגוגיות הגביר את תחושת השיממון המעיקה כקיא עומד. פתאום, אזור שארית כוחות שכבר כלו, נעצר וסב על עקבותיו.

זה ימים רבים מצר הוא את הילוכו רק למסדרונות הפנימיים ואת מבט עיניו רק לדרך שלפניו, נזהר שלא להביט אל נופים ומראות שיכלו רק להגביר את תחושתו כי אינו אלא מת מהלך. עתה, במעשה התרסה, פנה אל קיר הזכוכית. בתנועה נמרצת פתח את אחד החלונות הגדולים והביט אל החשיכה המשתלטת על עולם החוץ, כנגנרנה אינסופית. רגעים אחדים עמד שם, פיו נפתח מעט כעומד להקיא, מפקיר עצמו אל האין הגדול כדי לשאוב ממנו את הנחישות למעשה שעומד היה לעשות למעלה. לבסוף סגר את החלון ופנה חזרה לדרכו. במעלית הסגל עלה היישר אל המחלקה. אל דממת בין הערביים במסדרון הלבן הצטרפה אפלולית הריקנות של סוף השבוע בו נשלחים רבים מהחולים לחופשה. הוא פנה אל חדרו.

האמפולה חיכתה במגירה יחד עם המזרק באריזה, המחט וצנצנת האלכוהול. הוא סגר את הדלת ושרק חרישית בעודו מסובב כסא כך שמשענתו פנתה אל השולחן, אחר כך הפשיל את שרוול יד שמאלו, התיישב על הכסא בתנוחה הפוכה, רגליו משני עברי המשענת, והניח ידו החשופה על השולחן. פעמים אחדות פתח וסגר את כף היד לניסיון. כלי-הדם הכחולים החלו להתבלט, מזכירים בניגודם דווקא את ורידיהם הלאים של הקשישים במחלקה. הוא ריפה את ידו. עתה שבר את האמפולה ושאב את תכנה אל המזרק.

מכיס החזה של חלוקי הוציא בקבוקון קטן ושאב גם את תכנו. חרש גיחך בעשותו כן: מעולם לא העלה מישהו בדעתו תערובת כזאת של ציקלוספורין, חלב ותרביית חיידקי סטרפטוקוקוס איי. עתה הבחין כי בשלב מסוים חדל משריקתו ונשימה חרישית וקצובה הייתה מלווה את מעשיו. העיסוק בתכנון תרופה וחישוב האפקטים הסינרגטיים בין מרכיביה היה חדש לו אחרי כל שנות האורתופדיה. ממש מדיצינה, גיחך. גלעדי הפספוס היה הנהנה מזה. בהרימו את המזרק, הקיש באצבע על הגליל כדי לסלק את הבועות והזריק טיפות אחדות כלפי מעלה.

פתע נעצר, מגדף חרש כשנזכר ששכח משהו. המחט בה שאב את המים המזוהמים איבדה את סטריליותה כשבאה אתם במגע. ההסוואה של המעשה הוציאה מכלל חשבון אילוח מקומי של העור. רק זה חסר שאגיע לשורצמן עם סימן כזה, חשב. הרוסי הממזר יתחיל לחשוך ויפתח אותי מכל צד. הוא יצא להביא מחט חדשה.

בשובו היה פיו לועס טבלית שוקולד ממגש שהשאיר חולה על שולחן האחיות. הוא התיישב וחזר על פעולת סילוק הבועות.

שוב נעצר, מקלל הפעם בקול. המחט החדשה שהרכיב על המזרק הייתה אמנם סטרילית, אבל בעצם פעולת ההזרקה השגרתית כלפי מעלה נזדהמה שנית בנוזל. לרגע הצטער על שאין לידו מישהו שיוכל לספר באוזניו את הבדיחה הארסית על טיפשותו שלו. Primum non nocere, מה? עוד מעט תרצה להחתיים את עצמך על טופס הסכמה! שוב השליך את המחט, יצא ושב עם חדשה. עתה, תחת להזריק את הנוזל החוצה, החדיר את המחט אל שארית התמיסה שנותרה באמפולה הסטרילית, שאב אותה ובמצב זה הקיש על המזרק. הבועה תישאר למעלה ליד בוכנת המזרק.

הפעם הלך הכל למישרין. יד רופא אמונה חיטאה באלכוהול את עור הזרוע המהופכת והחדירה את המחט אל הווריד. לחיצה נוספת והמחט החליקה פנימה. הקמט בין גבותיו רפה כשהחל בהזרקות התמיסה. בעודו לוחץ הבחין כי פעימות לבו הולכות ומאיצות את מהלכן. חיך רפה הזדחל אל פיו. לרגע נייערוו העיניים הכבויות, נודדות אל התקרה בהבעת קשב סבלנית אל הרחש המוכר. אכן, פעימות הלב נעשו משום-מה מהירות, סוערות, מלוות בהתנשמות הולכת וגוברת. אפילו היד המזריקה החלה עולה ויורדת קלות במקביל לתנועות חזהו.

אחרי שהזריק כמחצית הכמות הרפה לרגע את ידו. הוא נשם בכבדות, מנסה להתעלם מן ההולם האדיר שגעש בחזהו, מכה מבפנים אפילו על קרנית העין ועור התוף. כמה מוזר, הוא לא חש שום פחד מן המעשה שהיה עושה, אבל הלב הגיב לבדו. הוא הידק שפתי וחיידש את ההזרקה. חום כבד התפשט על פניו ובטנו ועמו באה זיעה. עתה צריך היה לפתוח את פיו משום שהנשימות היו עזות מדי. מרצת הלב המתגברת ניכרה עתה גם בהתעבותו של הווריד, המתנפח ומתכהה כאילו הבין את כוונת המזרק. עקה החלה להכביד על ירכיו, כמו אחרי ריצה.

רגע, הרי זה מקלקל את הכל! בדקדקנות מקניטה, כחומר המשונן מספר-לימוד, החלו עולים ביזכרונו כל פרטי השינויים שמחולל מצב האזעקה המטופש הזה. דם ויותרת-כליה, טחול ולשד-עצמות החלו יוצאים במחול לעיניו להזכירו איך ממנה הגוף הארור על צבא מערכותיו להתחסן מפני הזיהום. חמת-זעם גאתה בו. רק עתה התחוויר לו כי לא הביא בחשבון את האפשרות שניסיון ההתאבדות ייכשל. לא! הוא חש צורך להלום במשהו, אבל משמכר שדווקא התפרצות כזאת תגביר את הגעש מצא פורקן לזעמו ביריקה קולנית הצידה ובפרץ קללות. הוא סחט את יתרת תכולת המזרק ובתנועה מהירה שלף את המחט מן הווריד והידק את פיסת צמר-הגפן אל מקום ההזרקה. לאט שאף רוח וניסה להירגע.

והלב המשיך להלום, ברעם הולך וגובר, כחיה ניצודה מפרפרת, כילד מוכה תבהלה. זה לא יעזור לך, לָאָט במשטמה. לא חסרים אמצעים לטפל בהיסטריה הזאת. באלף דרכים אחרות אפשר לפגוע במנגנוני העקה הבוגדניים. רוח פרצים, עשן מהתנור, במיוחד פחמן חד-חמצני! הוא חשק את שיניו בעודו מעביר לעיניו דרכים להמית את כוח ההתנגדות המחוצף. לקלקל זו לא בעיה. הנה, הנה רפו המכות מבפנים. הנה סוף-סוף החל הלב הארור מתעייף מלהתחבט. פיליו דה פוטאנה (בן זונה)! את המהלומה הבאה יקבל בהכנעה.

עיניים מתרוצצות בשיגעון נעצרו על השולחן מולו.

יד ימינו, נחושה, נחרצת, משרגת גידים ועצמות, הייתה מהדקת את פיסת צמר-הגפן אל בשר אחותה, קפוצה לאגרופו והבוהן לוחצת מטה, כידי אימפראטור רומאי החורץ את דין הלוודר בלא-קול. ויד שמאל שרועה לפניו לאורכה ממנו והלאה, הכף הרפויה על אצבעותיה הפרושות למחצה נשמטת אחורנית אל מעבר לשפת השולחן, רצועת השעון שהזחה חושפת פס מאדים, מקצת אגלי זיעה נקווים בין השערות הבודדות על הקיבורת הרפה. בדממה כנועה, מקבלת-דין, עוד הייתה היד המוטלת על השולחן זעה חלושות לקול ההתנשמות השורקנית, הולכת ומחווירה לאיטה. הכף, שפנתה תחילה למעלה, החלה נוטה, אט-אט, הצידה, אל הקיר.

רגע הביט ולובן-עיניו מתרחב בפלצות, ובמשנהו מיהר לחסום את פיו הנפער וקול משונה נפלט מגרונו. הוא הסב ראשו אל הקיר, כאילו למנוע ממישהו לראות את פניו ששנו לבלי-הכר כשפרץ בככי. קירות ותקרה זעו ונטרפו לעיניו המתהפכות. בכבדות כשל אל מיטת הקבלה, מליט פניו לחסום את השטף הרוחת, ונפל על הסדין. זרזיף כהה החל מתפשט על שרוול חלוקו מן המקום ממנו נשמטה פיסת צמר הגפן. הוא התהפך על בטנו, כובש פניו במיטה נגד נהם המתגבר. רגע ניסה להחניק את היבבות בעצירת נשימתו, אך השתנקות עזה פערה במשנה-כוח את פיו. שיעול חזק החל לטלטלו בעודו מתחפר במצע. מה היה לו? מהו שגרם לו להילפת בכל כוחו אל מזרון השעונוני? מדוע הייתה המילה "סליחה" חוזרת ונצעקת במוחו המתערפל? לרגע מילאה אותו ודאות-תעתיים כי דבר נורא קרה לרחלי, שמיכל בסכנה, שמירב... די! הוא שלח ידו אל מסעד המיטה וניסה להתרומם.

ואז שמע את הקול, קול ההתייפחות הצפצפנית, הנבעתת, הילדותית לבלי-הכר, הבוקעת לאוויר העולם מגרונו שלו. והקול הלך וגבר, ובחדור הקול להכרה נפל אחור במישבר מחודש כמו רק עתה היה לאחד עם הבכי הלז, המצמיתו ביד איתנים אל המיטה ומציף את פניו באודם, בדמעות ובנזלת, המטלטל את גוו וממלט מגרונו ילל כלבלב מוכה. עוד פעם ניסה להתרומם ולהיאחז בדבר-מה, אך ידו לא נשמעה לו. ראשו נשמט מן הכר, פניו הנעווים ניבטים עתה אל התקרה, פיו נפער לרווחה, והגוף המקושת התרפה והתיישר לאיטו. אז חדלו ריאותיו להיאבק בגאון-בכיו, מפקירות עצמן לנחשולים ולדכיים, וכל היבבות והאנקות התערבו יחד לקול הולך הלוך וחזק, שהיה מרעיד את כתלי החדר המחשיך.

השאלה, נחרדת, ממאנת להאמין, חזרה ליד הדלת.

המזל האיר פניו למיכאל פליימן ובלהה עברה בקצה הפרוזדור ושמעה את קולו. וכך אירע שמגרוננו של האיש המוטל רטוב ובאפס-כוחות על מיטת הקבלה נשתוועה אותה צעקה לה הסכינו כתלים אלה מעודם: "אחות!"